

Қуръони Карим дарслари (65-дарс). Оят ва сураларнинг тартиби

20:11 / 24.12.2019 6734

Қуръони Карим суралардан, суралар эса оятлардан иборатдир. Уларнинг ўзига яраша тартиби бор. Оят ва сураларнинг тартиби ҳақида батафсил сўз юритишдан аввал бу икки иборанинг луғатдаги маъноси ва таърифи билан яхшилаб танишиб олайлик.

«Оят» сўзининг маънолари

«Оят» сўзининг бир неча луғавий маъноси бор:

1. «Мўъжиза».

Аллоҳ таоло Бақара сурасида марҳамат қилади:

«Бану Исроилдан уларга қанчадан-қанча очиқ-ойдин оят(мўъжиза) ларни берганимизни сўра» (211-оят).

2. «Белги-аломат».

Аллоҳ таоло яна Бақара сурасида марҳамат қилади:

«Албатта, унинг подшоҳлигининг ояти (белгиси) - сизларга ичида Роббингиздан сакина ва Оли Мусодан ҳамда Оли Ҳорундан қолдиқ бор сандиқ келишидир» (248-оят).

3. «Ибрат».

Аллоҳ таоло Ҳижр сурасида марҳамат қилади:

«Албатта, бунда мўминлар учун оят (ибрат) бордир» (77-оят).

4. «Ажойиб иш».

Аллоҳ таоло Муъминун сурасида марҳамат қилади:

«Ибн Марямни ва унинг онасини оят (ажойиб иш) қилдик» (50-оят).

5. «Бурҳон, далил».

Аллоҳ таоло Рум сурасида марҳамат қилади:

«Ва осмонлару ернинг яратилиши ҳамда тилларингиз ва рангларингизнинг турлича бўлиши Унинг оят (бурҳон)ларидандир» (22-оят).

6. «Жамоат».

Арабларда «Қавм ояти – жамоаси билан чиқди» деган гап бор.

7. Қуръон ояти.

Уламолар истилоҳида оят шундай таърифланади:

«Оят Қуръон сурасига кирган, бошланиши ва тугаши белгили бўлган сўзлар мажмуасидир».

Шу билан бирга, Қуръони Каримнинг ҳар бир ояти юқоридаги луғавий маъноларни ўз ичига олган бўлади. Ҳа, Қуръони Каримнинг ҳар бир ояти мўъжиза, ибрат, ажойиб иш, белги-аломат, бурҳон, далил, ҳарф ва сўзлар

мажмуаси ҳамда Аллоҳ таолонинг қудрати далилидир.

Қуръони Каримнинг ҳар бир ояти, унинг аввали ва охири ҳақидаги илмни Аллоҳ таолодан Жаброил алайҳиссалом ўрганган. У кишидан Набий алайҳиссалом, у зотдан эса мусулмонлар ўрганганлар.

Оятларни бир-биридан ажрата билиш, уларнинг бошланиш ва тугаш жойларини англаб етиш маъноларни яхши тушуниб етишда ва бошқа бир қанча ишларда ёрдам беради.

Қуръони Каримда «оят» сўзи кўп марта такрорланган. «Оят» сўзи баъзи бир жойларда юқорида зикр қилинган маъноларнинг ҳаммасини, иккинчи бир жойда икки-учтасини, учинчи жойда эса фақат биттасини ифода этиб келган. Ушбу нозик фарқ англаб етилгандагина маъно тўғри тушунилади.

«Қуръон илмлари» китобидан